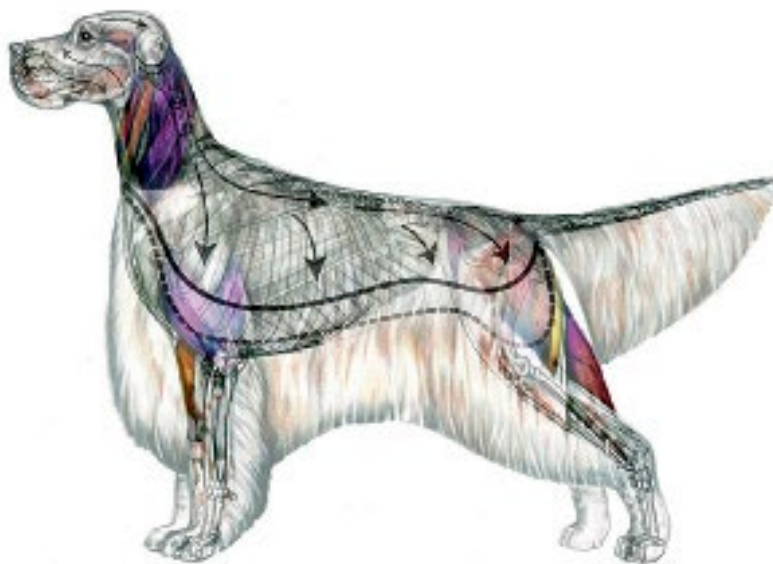

ZOOTEHNIČKA MJERENJA KOD PASA

OVOM SE PROBLEMATIKOM U HRVATSKOJ KINOLOGIJI ZA SADA JOŠ NIJE
NITKO BAVIO, ODNOSNO U LITERATURI NISU ZABILJEŽENI RADOVI KOJI
DEFINIRAJU NAČIN UZIMANJA ZOOTEHNIČKIH MJERA KOD PASA!

NO, DOMAĆA I MEĐUNARODNA "KINOLOŠKA OBITELJ" PRILIKOM
RAZGOVORA GOVORI O VISINI GREBENA, DUŽINI TIJELA, GLAVE TE OSTALIM
PROPORCIJAMA TIJELA PSA. POGLEDAJMO STOGA KAKVE SVE DIMENZIJE
ZOOTEHNIKA PROPISUJE TE KAKO SU DEFINIRANI NJIHOVI PARAMETRI.

Pripremio: **Boris Špoljarić**

Uvodne napomene

Pod eksterijerom (fr. *exterieur*; lat. *exterior* - izvanjski, ono što se vidi izvanjsko, vanjština; prema Hrvatskom enciklopedijskom rječniku, 2002.) podrazumijeva se vanjski izgled neke životinje, odnosno njena razvijenost, povezanost pojedinih dijelova tijela, zatim veličina čitavog tijela, dlaka s bojom te sve što se može na pojedinim životinjskim jedinkama izmjeriti.

Ocjena eksterijera ima veliki značaj za odabir uzgojnih jedinki te jedinki za rad, odnosno njihova upotreba usko je vezana uz građu tijela. Zna se da i kod maksimalnog poboljšanja vanjskih faktora - ishrane, njege, vježbanja - rada, smještaja - ipak nije moguće "promijeniti" neke eksterijerne mane kao što mogu biti nepravilne uške, obojenost sluzokoža, problem zubala, plitak i/ili uzak grudni koš, nepravilni stavovi odnosno kutevi nogu, a što dovodi do anomalija pri kretanju, lošeg nošenja i/ili usađenosti repa, netipične boje dlake i sl. Sve ove eksterijerne mane su najčešće nasljednog porijekla.

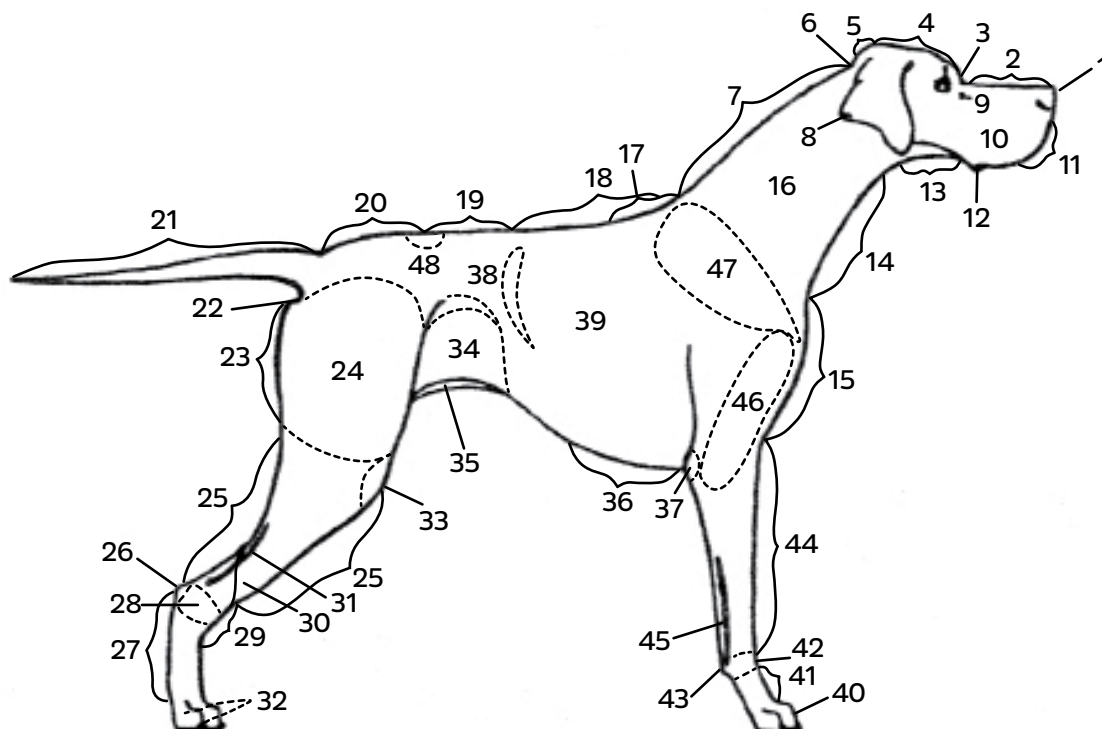
Procjena eksterijera kod pasa mnogo je kompleksnija nego kod nekih drugih životinja, jer ono što je tipično za jednu pseću pasminu, za drugu može biti diskvalifikacijska mana!

Uloga kinološkog suca prilikom pregleda psa na kinološkim manifestacijama je procijeniti eksterijer jedinke te dati ocjenu u ovisnosti o tome koliko je izgled psa blizak opisu danom u službenom standardu!

Prilikom procjene eksterijera mora se pregledati svaka regija tijela. Samu procjenu eksterijera sudac može vršiti na više načina kao što su zootehničko mjerenje, procjena "od oka" te fotografiranje. Zootehnički način procjene mjerenjem je najobjektivniji način, koji se primjenjuje uglavnom na uzgojnim smotrama i specijalnim izložbama.

Procjena "od oka" je prilično subjektivan način, koji najvećim dijelom ovisi o znanju, stručnoj osposobljenosti, iskustvu te urođenom osjećaju za proporciju i estetiku svakog pojedinog suca. Međutim, nikako ne treba podcjenjivati ovaj način vrednovanja, jer je ovaj vid procjene i ocjene oblika pasa danas najčešći u kinologiji.

Fotografiranje je samo pomoćna metoda procjene eksterijera te ne stvara potpun dojam o pojedinoj jedinki.

Regije tijela psa

1. Nos
2. Nosni hrbat (nosnik)
3. Stop (čeonij prijelaz)
4. Čelo
5. Potiljna kost
6. Potiljak (zatiljak)
7. Gornja linija vrata
8. Uška
9. Oko
10. Gubica (njuška)
11. Usne
12. Spoj usnica
13. Grlo
14. Donja linija vrata
15. Prsa
16. Bočni dio vrata
17. Greben
18. Leđa (hrbat)
19. Slabine (slabinski dio leđa)
20. Sapi
21. Rep
22. Sjedna kost
23. Stražnjica
24. Bedro (butina)
25. Potkoljenica
26. Vrh skočnog zgloba (peta)
27. Stražnje dosapljje (Metatarso)
28. Stražnje šaplje (Tarso)
29. Kut skočnog zgloba
30. Vanjska vena (Safena)
31. Stražnje nožno užljebljenje
32. Stražnja šapa
33. Koljeno
34. Trbuh
35. Trbušni nabor
36. Grudište (grudi)
37. Lakat
38. Rebreni lukovi
39. Rebreno područje
40. Prednja šapa
41. Prednje došaplje (Metacarpo)
42. Prednje šaplje (Carpo)
43. Kvržica šaplja
44. Podlaktica
45. Prednje nožno užljebljenje
46. Nadlaktica
47. Lopatično područje
48. Kuk

Zootehnička mjerenja

Mjerenje je precizno definirana metodologija rada. Kako bi eliminirali bilo kakve nedoumice, precizno je određeno gdje i što se mjeri na određenim regijama tijela, što podrazumijeva koje dužine, širine, visine, opsezi, kao i međusobni odnos nekih tjelesnih dimenzija.

Mjerenja su neophodna u cilju zootehničkog praćenja svake pasmine. Kada se kaže da je mjerenje najobjektivniji i najtočniji način procjene, to znači da se tako dobivaju apsolutni brojevi u mjerama metričkog ili nekog sličnog sustava (centimetri, inči).

Mjerenje svih ovih dimenzija vršimo kinometrom (Lythinov štap), kutomjerom i mjernom vrpcom ("fleksibilnim metrom").

Visine

Visina grebena - mjereno od podloge, vertikalno preko lakatnog zgloba, do najviše točke grebena koji se nalazi "napipavanjem" prednjih (kranijalnih) rubova lopatičnih hrskavica.

Visina leđa - vertikalno od podloge do najviše točke prednjeg grudnog (torakalnog) pršljena.

Visina sapi - vertikalno od tla do najviše točke sapi.

Visina korijena repa - vertikalno od tla do najviše točke korijena repa.

Visina sjedne kosti (sjedne kvrge) - od podloge vertikalno do najviše točke sjedne kosti.

Visina lakta - od podloge, vertikalno, do vrha lakatne kosti

Visina koljena - od podloge, vertikalno, do sredine koljenog zgloba.

Visina skočnog zgloba - vertikalno od podloge do vrha petne kosti.

Dubina grudi - od vrha grebena do donje ravnine grudne kosti, što je dio visine grebena.

Dužine

Dužina tijela - od prednje ravnine ramenog (skapulo-humeralnog) zgloba do zadnjeg ruba sjedne kosti (kvrge).

Dužina grudi (grudnog koša) - od prednje ravnine ramenog (skapulo-humeralnog) zgloba do ravnine koja prolazi kroz zadnji rub posljednjeg torakalnog kralješka.

Dužina sapi - od prednjeg ruba crijevne kosti do zadnjeg ruba sjedne kosti (kvrge).

Dužina repa - od korijena repa po vanjskom rubu, do vrha posljednjeg repnog kralješka.

Dužina glave - od potiljne kvrge do vrha nosa.

Dužina nosnika - od linije koja spaja unutrašnje očne kuteve do vrha nosa.

Dužina lubanje - od potiljne kvrge do linije koja spaja unutrašnje očne kuteve.

Dužina uske - od korijena uske do njenog vrha, vanjskom stranom uske.

Dužina grudne kosti - od vrha do zadnjeg kraja grudne kosti.

Širine

Širina glave (lubanje) - na najširem dijelu lubanje.

Širina njuške - mjeri se pri sredini gubice (njuške).

Širina prsa - frontalno između dva ramena zgloba.

Širina grudi - iza lopatice, približno na sredini grudiju.

Širina karlice - gdje možemo mjeriti: prednja, srednja, zadnja.

Prednja - između dvije bočne kvrge crijevnih kostiju;

Srednja - između zglobova kuka (kokso-femoralnih zglobova);

Zadnja - između sjednih kvrge.

Opsezi

Opseg grudi - mjeri se iza lopatica.

Opseg prednjeg došaplja - mjeri se na najtanjem dijelu došaplja.

Po potrebi mogu se uzimati i neke dodatne mjere, kao što su visina skočnog zgloba od podloge, visina grudne kosti i slično.

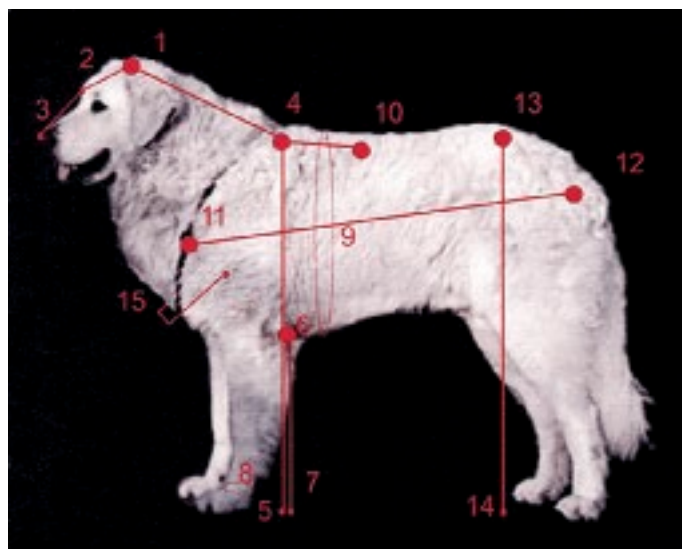
Indeksi tijela

Indeks formata tijela	$\frac{\text{Dužina tijela}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks grudnog koša	$\frac{\text{Širina grudnog koša}}{\text{Dubina grudnog koša}}$	X 100
Indeks dubine grudi	$\frac{\text{Dubina grudnog koša}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks masivnosti	$\frac{\text{Opseg grudnog koša}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks tjelesne mase	$\frac{\text{Masa tijela}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks nadgrađenosti	$\frac{\text{Dužina križa}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks visine lakta nogu	$\frac{\text{Visina lakta}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks koščastosti	$\frac{\text{Opseg došaplja}}{\text{Visina grebena}}$	X 100
Indeks šiljatosti karlice	$\frac{\text{Širina sjednih kvrga}}{\text{Širina kuka}}$	X 100
Indeks glave	$\frac{\text{Širina lubanje}}{\text{Dužina glave}}$	X 100
Indeks lubanje	$\frac{\text{Širina lubanje}}{\text{Dužina lubanje}}$	X 100
Indeks gubice (njuške)	$\frac{\text{Širina gubice}}{\text{Dužina gubice}}$	X 100

Ovo su definicije različitih dimenzija koje definira zootehnika, a koje treba primjenjivati prilikom mjerenja, tj. procjenjivanja tjelesnih proporcija pojedine jedinke psa. Vjerujemo kako će ovaj prikaz pomoći pri pravilnom mjerenju zootehničkih parametara.

Literatura:

1980. Alfeo Giaroli **I cani in esposizione I**, Editore Olimpia, Firenze.
2002. Grupa autora **Hrvatski enciklopedijski rječnik** Novi Liber, Zagreb
2010. Darko Drobnyak – Vladimir Matić – Dušan Miličević **Eksterijer pasa, osnovne procene**. Beograd.

1 - 2 Dužina lubanje, **2 - 3** Dužina gubice (njuške),
4 - 5 Visina psa (visina grebena), **4 - 6** Dubina grudnog koša,
6 - 7 Visina lakta, **8** Opseg došaplja, **9** Opseg grudnog koša, **10** Visina leđa,
11 - 12 Dužina tijela, **13 - 14** Visina sapi, **15** Širina grudnog koša

Kutevi

Na psećem tijelu mjere se kutevi osi pojedinih kostiju, kako međusobno, tako i u odnosu na podlogu. Stoga se govori o sljedećim kutevima:

Prednja noga:

"kut ramena" - kut između kostiju (osi) lopatice i nadlaktice;
 "kut lakta" - kut između kostiju (osi) nadlaktice i podlaktice;
 "kut došaplja" - kut između kostiju (osi) podlaktice i došaplja;

Zadnja noga:

"kut koljena" - kut između kostiju (osi) nadkoljenice i podkoljenice;
 "kut skočnog zgloba" - kut između kostiju (osi) podkoljenice i došaplja;
 "kut kuka" - između bedrene kosti i karlice.

Kutevi u odnosu na horizontalnu podlogu:

"kut lopatice" - nagib lopatice u odnosu na horizontalu;
 "kut nadlaktice" - nagib nadlaktice u odnosu na horizontalu;
 "kut sapi" - nagib sapi u odnosu na horizontalu;
 "kut bedrene kosti" - nagib bedrene kosti u odnosu na horizontalu;
 "kut potkoljenice" - nagib podkoljenice u odnosu na horizontalu;
 "kut došaplja" - nagib podkoljenice u odnosu na horizontalu. 🐾

Što je ispod kože?

Uz već klasične ilustracije, knjige i modele, današnja tehnologija pruža izvanredan uvid u anatomiju naših pasa, što je iznimno bitno za bolje razumijevanje standarda i svih praktičnih mjera na pasminama.

3D računalni prikazi i simulacije ovdje imaju jednu od najvažnijih uloga.

Jedan od primjera 3D prikaza anatomije psa - struktura mišića, kostiju i krvožilnog sustava - idealan alat za bolje razumijevanje važnosti zootehničkih mjerenja i usporedbu rezultata ovih mjerenja sa standardom i posljedično izvedbom proučavanog psa.